

Arbetsblad till avsnitt 3: *Hiljaa hyä tullee*

Sanalista – Gloslista

Sana – Begrepp	Selitys – Förklaring
Hiljaa hyä tullee!	Långsamt kommer det goda!
hyvä, hyä (talspråk)	bra, god
“yhtäkoska ko Pajalan pyssi” (står på Tanelis tygkasse)	Ordspråk: ”Närsomhelst, precis som Pajalabussen”
tulla, se tullee	komma, den kommer
hoppua	skynda på, fort nu
pelata, mie halvaan pelata	spela, jag vill spela
ottaa, ota kiini!	ta fast, fånga!
Voi koranus!	Sjutton också!
älkää koskeko	rör inte
ei tietenkään	absolut inte
oikea	riktig, rätt, höger
häätähouso	otålig person (häätä = nöd)
housut, här: housu	byxor
peliaparaatti	spelkonsol
lykkyä pythyyn	lycka till
fieteri	fjäder (fågelfjäder = sulka, höyhen)
heittää, heittääkää saikkaamasta	sluta, sluta tramsa
sen siihaan	istället
kuparikappale	kopparbit

löytää, molisin löytäny	hitta, jag skulle ha hittat
varsin	genast, på nolltid
olla, ole vaiti!	vara, var tyst!
kiitos paljon	tack så mycket

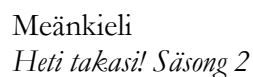

Tosi eli vale? – Sant eller falskt?

Alla oon lauseita seerien osasta. Merkkää jos lause oon tosi eli vale.

Se på följande påståenden som tillhör avsnittet och bestäm om de är sanna eller falska.

Lause – mening	Tosi – sant	Vale – falskt
1. Tanelin vaatepussissa lukkee “yhtäkoska ko Pajalan pyssi”. Det står “närsomhelst, precis som Pajalabussen” på Tanelis tygpåse.		
2. Pyssi tullee oikeala aikaa. Bussen kommer i tid.		
3. Taneli ja Leah ei ole nähnee toisia viitheen vuotheen. Taneli och Leah har inte sett varandra på fem år.		
4. Leah paiskaa peliaparaatin Piiparile. Leah slänger en spelkonsol till Piipari.		
5. Nuorila oon šipsiä pöyälä. Ungdomarna har chips på bordet.		
6. Taneli auttaa Anjaa löytämhään kuparia. Taneli hjälper Anja att leta koppar.		
7. Anja sanoo “hiljaa hyvä tullee”. Sillä mallin se opettaa Piiparia planeeraahmaan. Anja sager “långsamt kommer det goda” för att lära Piipari att planera.		
8. Pölky ja Pörrö ei ole syöhneet snäksiä sillä aikaa. Pölky ja Pörrö har inte ätit snacks under tiden.		

Täytä lausset! – Luckan!

Lyssna på minut 02.30–03.13 och fyll i de ord som saknas i texten nedan.

- _____ autama sinua hakehmaan.
- Heittäkää saikkaamasta ja hjälp mig leta efter den där kirottu _____ sen sühaan!
- Sie et tule koskhaan löythään sinun fieteriä _____.
- Miksis _____ niin nekatiivinen?
- “Slow and steady wins the race.”
- Tuon _____ kuulu ennenki. Det är på sån där utländska, eller hur?
- _____!
- Orättvist. Det är mycket lättare att hitta koppar än en liten fjäder...
- Hah, kyllä molisin löytäny sen _____.
- _____, Anja.

Kramatiikki! – Grammatik!

* Extra utmaning!

Ägande – Ord som visar vem något tillhör

Possessiivipronomenit ja päätte.

Possessiva pronomen och suffix (ändelse) i andra person singular.

(presens infinitiv)	possessiva pronomen	ändelse
<i>min</i>	minun	
<i>din</i>	sinun	-sti
<i>hennes / hans / dess</i>	hänen / sen	(-nsa) används sällan
<i>vår</i>	meän	
<i>er</i>	teän	
<i>deras</i>	heän / niitten	(-nsa) används sällan

Kramatiikki! – Grammatik!

*** Extra utmaning!

Persoonapronootit – Personliga pronomen

Puhutussa meänkielessä puukataan useasti panna persoonapronomeni yhteen ”olla”-värpin suijutetun muo’on kansa.

- a) Lue ensinä kaikki formut (infinitiivi ja konditionaali) ja
- b) kirjota sen jälkheen oikea puhekielen formu lausseisiin.
- c) Lue lausset vuoron perhään kaverin kansa.

I talat meänkieli brukar man ofta sammanfoga personligt pronomen med verbet ”vara”.

- a) Gå först igenom alla former (infinitiv och konditionalis).
- b) Fyll den talspråkiga versionen i meningarna.
- c) Turas om att läsa meningarna med kompisen.

(presens infinitiv)	skriftspråk	talspråk
<i>jag är</i>	mie olen	molen
<i>du är</i>	sie olet	solet
<i>hen / det är</i>	hään / se oon	soon i talspråk används hellre <i>se</i> i stället för <i>hään</i>
<i>vi är</i>	met olema	molema
<i>ni är</i>	tet oletta	toletta
<i>de är</i>	het / net oon	noon i talspråk används hellre <i>net</i> i stället för <i>hään</i>

(konditionalis dåtiden)	skriftspråk	talspråk
<i>jag skulle (/ ha varit)</i>	mie olisin	molisin
<i>du skulle vara (/ ha varit)</i>	sie olisit	solisit
<i>hen/ det skulle ha (/ ha varit)</i>	hään / se olis	solis
<i>vi skulle ha (/ ha varit)</i>	met olisima	molisima
<i>ni skulle ha (/ ha varit)</i>	tet olisitta	tolisitta
<i>de skulle ha (/ ha varit)</i>	het / net olisit	nolisit

1. ____ oikea hätähousu. (*hen är*)
2. ____ heti takasi! (*jag är*)
3. ____ vaiti. (*de är*)
4. ____ halunu pelata. (*hen skulle ha*)
5. Kyllä ____ löytäny fieterin varsin. (*jag skulle ha*)
6. Parempi (*bättre*) ko ____ vaiti! (*hen skulle vara*)
7. Parempi ko ____ heittänee saikkaamasta. (*ni skulle ha*)
8. ____ piiain (*kanske*) syöny kaikki snäksit. (*du skulle ha*)
9. ____ jo kotona (*hemma*), jos pyssi olis ollu ajoissa (i tid). (*vi skulle vara*)

Facit

Sant eller falskt:

1. Tosi — sant
2. Vale — falskt
3. Tosi — sant
4. Vale — falskt
5. Tosi — sant
6. Tosi — sant
7. Tosi — sant
8. Vale — falskt

Täytä lausheet! – Luckan!

- **Met** autama sinua hakehmaan.
- Heittäkää saikkaamasta ja hjälp mig leta efter den där kirottu **fieteri** sen siihaan!
- Sie et tule koskhaan löythään sinun fieteriä**sti**.
- Miksis **solet** niin nekatiivinen?
- “Slow and steady wins the race.”
- Tuon **molen** kuulu ennenki. Det är på sån där utländska, eller hur?
- **Kuparikappale!**
- Orättvist. Det är mycket lättare att hitta koppar än en liten fjäder...
- Hah, kyllä molisin löytäny sen **varsin**.
- **Ole vaiti**, Anja.

Kramatiikki! – Grammatik!

1. Soon
2. Molen
3. Noon
4. Solis
5. molisin
6. solis
7. tolisitta
8. Solisit
9. Molisima, även formen med två “m” möjlig: *molisimma*.

Upphovsrätten till innehållet i den här lärarhandledningen tillkommer UR, om inte något annat särskilt anges. Lärarhandledningen får fritt kopieras, distribueras digitalt och visas i undervisningssammanhang. När lärarhandledningen eller delar av innehållet används på olika sätt ska den ideella upphovsrätten iakttas. Det här betyder att du som lärare i din undervisning bland annat får kopiera upp så många kopior du behöver av hela eller delar av lärarhandledningen och dela ut till elever, tillhandahålla den digitalt till eleverna i en elevportal eller liknande, eller visa i en Powerpointpresentation. Viktigt att tänka på när du använder lärarhandledningen, på olika sätt, är att det alltid ska gå att se vem eller vilka som har upphovsrätten. Om lärarhandledningen kopieras upp i sin helhet så framgår det redan, men om det är så att du väljer att bara använda någon del behöver du skriva i anslutning till det du använder vem eller vilka det är (UR och/eller annat namn, som framgår i lärarhandledningen).